

A tőzsdén jegyzett gazdálkodók könyvvizsgálatának specialitásai

Mádi-Szabó Zoltán
2010. november 18. és 22.

AUDIT

Tartalom

- **A közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó fogalma**
- **Értékpapírt kibocsátó gazdálkodók beszámolóí**
- **Könyvvizsgálók válasza a megnövekedett kockázatokra**
- **A közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók könyvvizsgálóival szemben támasztott többletkövetelmények**
- **Belső minőségellenőrzési rendszer**
- **Külső minőség-ellenőrzés**
- **Az Európai Parlament és a Tanács 2006/43/EK-irányelve**

Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó

Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodónak tekinthető az a gazdálkodók, amelyeknek átruházható értékpapírjait az Európai Gazdasági Térség valamely államának szabályozott piacán kereskedésre befogadták, illetve azok akiket más törvény annak minősít.

Szabályozott piacon befogadott értékpapírok lehetnek:

- Tulajdoni viszonyt megtestesítő értékpapírok,
- Hitel viszonyt megtestesítő értékpapírok,
- Közvetetten tulajdoni és/vagy hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok.

Értékpapír kibocsátó gazdálkodók:

- NYRT-k,
- Kötvénykibocsátók,
- Befektetési alapok.

Jelenleg más törvény nem nevesít további gazdálkodókat közérdeklődésre számot tartónak.

Szabályozott piacra értékpapírt kibocsátó gazdálkodók beszámolóí

Számviteli törvény alapján – évente egyszer

Konszolidált beszámoló (ha készül): EU által befogadott Nemzetközi Beszámolási Standardok (IFRS) alapján a szabályozott piacok által meghatározott gyakorisággal

- Az IFRS alapú beszámolás célja a nemzetközi összehasonlíthatóság, az érdeklődők köre szélesebb.
- A beszámolóban szereplő adatok piaci szereplők és egyéb érdeklődők döntéseit határozhatják meg, azokat szakmai (befektetési alapok, nyugdíjalapok) és nem szakmai elemzők (pl. újságírok) értékelik.
- A könyvvizsgálói jelentés minősítése súlyos következményekkel járhat.
- A beszámolóban hagyott lényeges hiba még súlyosabb következményekkel járhat.

A könyvvizsgálók válasza a megnövekedett kockázatokra

- Megfelelő IFRS szaktudás megszerzése és karbantartása, a változások folyamatos nyomonkövetése.
- A könyvvizsgálat során a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardok szigorú betartása.
- Nagyobb tapasztalattal, gyakorlattal, szakértelemmel rendelkező kollégák bevonása.
- Külső szakértő bevonása pl. a valós értékek meghatározásához, ingatlan értékelésekhez.
- Függetlenségi kritériumok teljesülésének folyamatos figyelemmel kísérése.
- Nagyobb hangsúly a dokumentáció áttekintésén, azon, hogy a könyvvizsgálat során megfelelő és elegendő könyvvizsgálati bizonyíték került-e beszerzésre.
- Másodkönyvvizsgáló (minőségvizsgáló) kötelező bevonása.

A közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók könyvvizsgálóival szemben támasztott többlet követelmények

Évente, az üzleti évének mérlegfordulónapjától számított három hónapon belül, köteles a honlapján átláthatósági jelentést közzétenni.

A gazdálkodó audit bizottságának (ennek hiányában az audit bizottság feladatait ellátó testületének) évente írásban igazolni kell, hogy független a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodótól, továbbá be kell számolnia a könyvvizsgálati tevékenységen kívül teljesített további szolgáltatásairól.

A személyében felelős könyvvizsgáló megbízása legfeljebb 5 üzleti évre szólhat.

Szigorúbb minőségellenőrzés:

- Belső az 1. témaszámú Minőségellenőrzési Standard alapján.
- Külső, Magyar Könyvvizsgálói Kamara által lefolytatott.

Belső minőségellenőrzési rendszer

Cégszintű:

- A könyvvizsgáló társaságoknak olyan minőségellenőrzési rendszert kell kiépíteniük, mely rendszerében biztosítja az egyes megbízásoknál a jogi és etikai követelmények betartását, a megbízások megfelelő elfogadását és megtartását, megfelelő munkatársak és külső szakértők biztosítását, a megbízások végrehajtását és teljesítését, szükség esetén konzulens bevonását és eltérő vélemények kezelését.
- A könyvvizsgáló társaság vezetése felelős a minőségért a társaságon belül.

Megbízás szintű:

- Elő kell írni a megbízáshoz kapcsolódó belső minőségellenőrzést (minőségvizsgálói áttekintést) a tőzsdén jegyzett gazdálkodók könyvvizsgálatánál.
- A megbízáshoz kapcsolódó minőségvizsgálói áttekintésnek a jelentés kiadása előtt be kell fejeződnie.
- A megbízáshoz kapcsolódó minőségvizsgálót nem a megbízásért felelős partner választja ki, ő nem vesz részt a megbízásban, nem hoz döntéseket a munkacsoport számára, meg kell őrizni objektivitását.
- A megbízáshoz kapcsolódó minőségellenőrzést dokumentálni kell.

Külső minőségellenőrzés

A külső minőség-ellenőrzés jelenlegi szabályai:

- A könyvvizsgálói törvény szerint minőségellenőrzést kell lefolytatni a kamarai tag könyvvizsgálónál, a könyvvizsgáló cégnél 6 évente legalább egyszer de 3 évente minőségellenőrzést kell lefolytatni a könyvvizsgálónál, könyvvizsgáló cégnél, ha az közérdeklődésre számot tartó gazdálkodóra vonatkozóan végez könyvvizsgálatot.
- A minőségellenőrzéseket a Minőségellenőrzési Bizottság nevében a bizottság által nyilvántartásba vett kamarai tag könyvvizsgáló minőségellenőrök végzik.
- Nyilvántartásba vehető aki legalább 6 éves szakmai gyakorlattal rendelkezik, előírt képzésben részt vesz, 6 éven belül nem kapott fegyelmi büntetést vagy figyelmeztetést, legutolsó minőségellenőrzésén megfelelt minősítést kapott.
- A minőség-ellenőrzés hatóköre ellenőrizni és értékelni a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardok érvényesülését, a függetlenséggel kapcsolatos szabályok betartását, a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása megelőzésére vonatkozó szabályok betartását, a belső minőségellenőrzési rendszert és közérdeklődésnek kitett gazdálkodók könyvvizsgálóinál az átláthatósági jelentést.

Az Európai Parlament és a Tanács 2006/43/EK-irányelve

Az Európai Parlament és a Tanács 2006/43/EK-ajánlása a közérdeklődésnek kitett gazdálkodók könyvvizsgálatát végző könyvvizsgálók és könyvvizsgáló cégek külső minőségbiztosításáról:

- A kamarai törvény lényegileg megfelel az ajánlásban megfogalmazottaknak.
- Azonban az ajánlás bevezetője szerint a külső minőségbiztosítási rendszernek objektívnek és a könyvvizsgálói szakmától függetlennek kell lennie.
- Megítélés kérdése, hogy a minőség-ellenőrzés jelenlegi rendszere független-e az ellenőrzött könyvvizsgálóktól, könyvvizsgáló cégektől, mivel az irányítást is és az ellenőrzést is gyakorló könyvvizsgálók végzik.
- Az ajánlás szerint gyakorló könyvvizsgáló, vagy könyvvizsgáló cég alkalmazottja nem lehet minőségellenőr, illetve a minőségellenőröknek a közfelügyelet alkalmazásában kell lenniük.
- Ennek kritikája, hogy a könyvvizsgálat egy nagy tapasztalatot és szakismeretet igénylő szakma, így az elvégzett munka megítélése is szakismeretet és tapasztalatot igényel.

A kamarai törvény tervezett módosítása 2011-től

Az Európai Parlament és a Tanács 2006/43/EK-ajánlásnak történő megfelelés érdekében:

- A közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálatát ellátó kamarai tag könyvvizsgálók, könyvvizsgáló cégek minőségbiztosítási rendszerét a kamara a Könyvvizsgálói Közfelügyeleti Bizottság közvetlen irányítása mellett működteti.
- A közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálatát ellátó kamarai tag könyvvizsgálók, könyvvizsgáló cégek minőségellenőrzését a bizottság nevében a kamara által vezetett külön nyilvántartásban szereplő független ellenőrök végzik.
- A független ellenőrök nyilvántartásába az vehető fel, aki
 - nem áll olyan kamarai tagsági jogviszonyban, amely alapján jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység gyakorolható;
 - nem áll könyvvizsgálóval, vagy könyvvizsgáló céggel tulajdonosi, munkavállalói vagy munkaviszony jellegű jogviszonyban;
 - büntetlen előéletű;
 - nem áll cselekvőképtelenséget korlátozó, vagy kizáró gondnokság alatt;
 - megfelelő ismeretekkel rendelkezik és tapasztalatokkal rendelkezik a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgáló tevékenységgel összefüggő kérdéskörökben.

A kamarai törvény tervezett módosítása 2011-től - folytatás

- A közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálatát ellátó kamarai tag könyvvizsgálók, könyvvizsgáló cégek minőségellenőrzésének eredményéről hozott határozat meghozatalához a Könyvvizsgálói Közfelügyeleti Bizottság egyetértése szükséges.
- Amennyiben a Könyvvizsgálói Közfelügyeleti Bizottság úgy ítéli meg, hogy az adott minőség-ellenőrzés lebonyolításához különleges szakértelem szükséges, úgy a minőségellenőrzésbe a független ellenőr irányítása mellett szakértőként a bizottság által nyilvántartásba vett kamarai tag könyvvizsgáló minőségellenőrök is bevonhatók.
- E beépített szabályozóknak köszönhetően elérhető a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók könyvvizsgálatát ellátó könyvvizsgálók minőségellenőrzésének nagyobb függetlensége amellet, hogy biztosítható a szakértelem és a tapasztalat bevonása.

Kérdések?